(עבודה) און פון דעם קומט מען צו התחלת העבודה) דריקט זיך אין זיי נאָך ניט אויס די אמיתית עומק ההבנה פון אחדות ה׳, און במילא זיינען זיי נאָך ניט קיין תיקון שלם אויפן חטא העגל, וויבאַלד אַז דערמיט איז מען נאָך ניט שולל אינגאַנצן דעם עוד און טפל צו אלקות.

קודם פון די ביידע עבודות הנ״ל (לשם שמים, בכל דרכיך דעהו) — איז דאָ נאָך אַ פריערדיגע עבודה: צוגרייטן זיך, אַלע זיינע כחות צו עבודת השם אין די ביידע אופנים הנ״ל ביז צום עיקר ושלימות התיקון, עס זאָל ווערן — ושכנתי (דער עצם דלמעלה, כביכול) בתוכם (אין תוכיות — עצם — דלמטה). דערפאַר דאַרף די צוגרייטונג 1) קומען מצד עצם (הנשמה) דלמטה, וואָס אין דעם זיינען אַלע גלייך, 2) געטאָן ווערן אין אַלע כחות. ד. ה. דורך אַזאַ וואָס האָט אַלע כחות בגלוי און דערפאַר קען ער מיט זיי „אַרבעטן" און זיי צוגרייטן.

דערפאַר אויך איז די התחלה ראשונה פון אויפשטעלן דעם משכן „ויתן את אדניו"[19] — זיינען די אדנים געמאַכט געוואָרן 1) נאָר פון דער תרומה פון מבן עשרים שנה ומעלה[20], וואָס האָבן אַלע כחות בגלוי און 2) אַלע תרומות פאַר די אדנים זיינען גלייך. נאָך דער הכנה והתחלה וואָס איז געמאַכט געוואָרן פון ששים רבוא (גדולים) מישראל[21] וואָס זיי זיינען כולל כל ישראל[22] — קענען אַלע, אויך אינגערע מבן עשרים און נשים, ברייינגען תרומתם און אין דעם איז — כפי נדבת לבו[23].

(משיחות ש״פ שמיני תשכ״ב)

פקודי

א. ווי אַלע ענינים פון תורה, איז אויך די פאַנאַנדערטיילונג פון די סדרות ניט בדרך מקרה ח״ו נאָר בדיוק ובכוונה, דאָס הייסט, אַז יעדער סדרה האָט איר באַזונדערע נקודה (ניט אַז צוליב דער גרויסער כמות האָט מען געמוזט איינטיילן די תורה אין סדרות. אויך דער נאָמען פון יעדער סדרה איז ניט דערפאַר וואָס די סדרה הויבט זיך אָן מיט דעם וואָרט, נאָר פאַרקערט — אין דעם נאָמען איז מרומז דער אינהאַלט פון נקודת הפרשה און דערפאַר איז ראש ותחלת הסדרה דער וואָרט).

דאָס איז וואָס ס׳שטייט אין זהר[1] אַז עס זיינען פאַראַן ג״ן (53) סדרים דאורייתא. איז דאָך מובן אַז די ג״ן סדרות פון תורה איז אַ מספר מדויק יעדן יאָר, אויך אין די יאָרן אין וועלכע געוויסע סדרות ווערן געלייענט צוזאַמען. וואָרום די חלוקת הסדרות איז מצד זייערע באַזונדערע ענינים, וואָס יעדער סדרה האָט איר באַזונדער נקודה, נאָר — אַמאָל לייענט מען

---

19) פקודי מ, יח.

20) גדלות שלימה עד שיכול לצאת בצבא וכו׳. וראה ב״ב קנה, א. לקו״ת במדבר ב, א.

21) שלכן תרומת היתרים על ס׳ רבוא — לא נלקחו לאדנים (פקודי לח, כח).

22) תניא פל״ז.

23) גם בהלעומת זה דענין המשכן — ענין עיר הנדחת, כן הוא: דוקא באם הדיחוה אנשים ולא נשים ולא קטנים אז אח״כ מענישין גם נשים וגם טף (סנה׳ קיא, ב).

1) ח״א קד, ב. ת״ז תי״ג (כט, רע״ב).

יעדער נקודה אין אַ באַזונדער וואָך, און אַמאָל, ווען צוויי סדרות זיינען מחוברות, לייענט מען צוויי נקודות אין איין וואָך.

פון דעם איז פאַרשטאַנדיק, אַז די פרשיות ויקהל און פקודי — אַפילו אין די יאָרן ווען מען לייענט זיי צו־זאַמען — האָבן זיי צוויי באַזונדערע נקודות. הגם ביידע פרשיות ריידן וועגן עשיית המשכן וכליו (די פרשיות תרומה און תצוה ריידן וועגן דעם ציווי פון דעם אויבערשטן צו מאַכן דעם משכן וכליו, און פרשיות ויקהל פקודי ריידן וועגן עשיית המשכן וכליו ווי די אידן האָבן זיי געמאַכט דאָ למטה) [2], דאָך פאַרמאָגן זיי אין זיך צוויי פאַר־שידענע נקודות (אַזוי ווי פרשיות תרומה און תצוה, וואָס ס'איז דאָך פשוט אַז זיי דריקן אויס צוויי באַזונ־דערע נקודות — וויבאַלד מען לייענט זיי אַלע יאָר באַזונדער — כאָטש זיי ריידן ביידע וועגן דער זעלבער זאַך, ציווי אויף עשיית המשכן וכו׳).

ב. דער חילוק צווישן דעם אינהאַלט פון פ׳ ויקהל און דעם אינהאַלט פון פ׳ פקודי איז: אין פ׳ ויקהל דערציילט זיך ווי משה האָט צוזאַמענגעקליבן די אידן און זיי איבערגעגעבן דעם אוי־בערשטנס אָנזאָג צו מאַכן דעם משכן און זיינע כלים, און ווי די אידן האָבן געטאָן ווי דער אויבערשטער האָט געהייסן. פ׳ פקודי דערציילט ווי משה האָט געמאַכט דעם חשבון פון אַלע נדבות המשכן, זהב וכסף וגו׳ אויף וואָס זיי זיינען פאַרנוצט געוואָרן; ווי מ׳האָט געזאַלבט דעם משכן און די כלים מיטן שמן המשחה, ווי מ׳האָט דאָרט מקריב געווען קרבנות, און ווי אַזוי דאָס האָט גע׳פועל׳ט די המשכה מלמעלה — „וכבוד הוי׳ מלא את המשכן״ [3].

ד. ה. אַז די נקודה פון פ׳ ויקהל איז עבודת הנבראים, ווי אידן האָבן געבויט דעם משכן בממונם, בגופם ובנפשם. בממונם: י״ג (ט״ו) דברים וואָס זיי האָבן מנדב געווען; בגופם: די טרחה מיטן גוף צו בויען דעם משכן וכו׳; בנפשם: די „נשאו לבו, נדבה רוחו, חכמת לב״ וואָס איז דערביי באַנוצט געוואָרן. אָבער נאָך דעם אַלעם איז עס ניט מער ווי עבודת הנבראים — דער חידוש און די נקודה פון פ׳ פקודי איז די המשכה מלמעלה, „וכבוד הוי׳ מלא את המשכן״ [4].

און הגם אַז אויך די עשי׳ און עבודה

---

2) כמבואר בארוכה בלקוטי שיחות ח״א פ׳ פקודי.

3) שמות מ, לד.

4) ואף שבפ׳ פקודי מסופר הענין דעשיית בגדי כהונה, — זהו המשך וסיום הענין דבפ׳ ויקהל ולא החידוש דבפ׳ פקודי. עוד יש לומר, לפי שבגדי כהונה אין מצוה בעשייתן (לדעת הרמב״ם בספהמ״צ מצוה לג, וי״א (בה״ג. עיין בהשגות הרמב״ן שם) דגם לא בלבישתן, ואינם אלא הכשר מצוה לעבודת הכהנים, שעבודתם פסולה כשהם מחוסרי בגדים. ומאחר שלבגדי כהונה אין מציאות של מצות התורה, עד שילבשו אותם הכהנים (בשעת העבודה), לכן הסיפור אודותם בתורה הוא בפ׳ פקודי, שנקודתה היא ההמשכה מלמעלה שמצד עבודת הכהנים כו׳, כי אז נעשית מציאותם. משא״כ משכן וכליו (מנורה שלחן ומזבח) שיש מצוה בעשייתן (ספהמ״צ מצוה כ), הרי יש להם מציאות תורנית משעת עשייתן, ולכן מסופר עשייתן בפ׳ ויקהל. (וגם בלא״ה מוכרח לומר כן, כדי שלא יוקשה סדר הכתובים, שהפסיק במ״ש אלה פקודי גו׳ בין סיפור עשיית המשכן וכליו לסיפור עשיית בגדי כהונה).

ובזה יתורץ גם מה שבעשיית המשכן וכליו בפ׳ ויקהל, לא נאמר „כאשר צוה ה׳ את משה״ (כמו בבגדי כהונה, שבעשיית כל בגד ובגד נאמר כאשר צוה גו׳), ורק בסיום כל הענין, בפרשת פקודי, כתיב את כל אשר צוה ה׳ את משה.

(ומה שתירץ הרמב״ן (שמות לה, כב)

וואס רעדט זיך אין פ' ויקהל האט ממשיך געווען גילוי אלקות מלמעלה — ווייל יעדער עבודה רופט דאך ארויס א המשכה מלמעלה — האט אבער יענע המשכה פון פ' ויקהל אינ־גאנצן קיין ערך ניט צו דעם גילוי אלקות פון „וכבוד הוי' מלא את המשכן" וואס איז נמשך געווארן דורך דער עבודה פון שמן המשחה און עבו־דת הקרבנות שבפ' פקודי.

ווארום אויך אין די פאלן ווען „הזמנה מילתא היא"[5] (די צוגרייטונג אליין איז שוין א זאך), איז דאך אבער ידוע[6] אז די המשכת אלקות דורך באשטימען און צוגרייטן א דבר גשמי פאר א מצוה איז ניט בערך צו דער המשכה וואס ווערט נמשך דורך קיום המצוה בפועל; און נאכמער איז עס אזוי בנוגע דעם בויען און צוגרייטן דעם משכן וכליו פון פ' ויקהל, וואס זיי ווערן ניט נתקדש ביז מען איז זיי מושח מיטן שמן המשחה (אדער דורך עבודה)[7], איז דאך זיכער אז דער גילוי מלמעלה דורך דער הזמנה און הכנה איז לגמרי ניט בערך צו דער המשכה וגילוי אלקות פון פ' פקודי, וואו עס איז שוין געווען די משיחה און עבודה.

און דאס זיינען די נקודות פון די פיר סדרות בנוגע דעם משכן וכליו[8]: אין פ' תרומה און תצוה רעדט זיך וועגן דעם ציווי הקדוש ברוך הוא אויפן משכן וכליו — די אתערותא דלעילא וואס איז פאר דער אתערותא דלתתא און גיט א כח צו איר (נאר אין דעם גופא זיינען פאראן צוויי נקודות, דער ציווי אויף מאכן דעם משכן וכליו — אין פרשת תרומה און דער ציווי צו מאכן די בגדי כהונה — אין פרשת תצוה[9]); אין פ' ויקהל רעדט זיך וועגן דעם ציווי משה לישראל און זייער מקיים זיין דעם ציווי — עבודת הנבראים ואתערותא דלתתא און אין פ' פקודי — די העכערע מדריגה פון אתערותא דלעילא וואס נאך דער את־ערותא דלתתא[10].

לפי שבבצלאל שינה הסדר בהם ממה שאמר לו משה, לא זכיתי להבין, שהרי א) השינוי של בצלאל הי' מאמירת משה אליו, אבל לא מציווי הקב"ה למשה, וכמרז"ל שמשה הודה לו ואמר בצל א־ל היית כו' (ברכות נה, א). וא"כ הרי גם במשכן וכליו הי' אפשר לכתוב „כאשר צוה ה' את משה"? (ועיין בפירש"י שם: אשר צוה אותו משה אין כתיב כאן אלא כל אשר צוה ה' את משה). ב) השינוי לא הי' בעשיית כל פרט בפני עצמו, כי אם, בסדר כללות המשכן וכליו, וא"כ הרי אדרבה, הוצרך להשמיט „כאשר צוה גו'" בסיום כללות העשי', ולא בעשיית כל פרט? ולכאורה הי' אפשר לתרץ, שלכך לא נאמר בכל פרט כאשר צוה גו', כי אין חידוש בזה, דפשיטא שלא שינה, ורק בסיום כללות הענין, ששינה מהסדר שאמר לו משה, משמיענו שגם זה הי' כאשר צוה ה' את משה, כנ"ל, אבל אי"ז תירוץ מספיק, שהרי גם בבגדי כהונה אין חידוש ומ"מ נאמר בעשיית כל בגד כאשר צוה גו'?

ועפ"י הנ"ל יש לומר, לפי שהמשכן וכליו שבפ' ויקהל, אף שהם מציאות של תורה, מ"מ אין בהם הצוותא וההתקשרות (כאשר צוה) בהקב"ה, עד שומשחו בשמן המשחה, הנקודה דפ' פקודי. ולכן בכל הענינים דבפ' זו — יש לומר כאשר ציווה גו'.

5) ראה מלא הרועים ערך הזמנה. אנציקלופדיא תלמודית ערך זה.

6) שערי אורה ד"ה יביאו לבוש מלכות פ"ז.

7) שבועות טו, א ושי"נ.

8) להעיר מרמב"ן ויקהל לו, ח.

9) כי דין בגדי כהונה שונה מדין משכן וכליו, כנ"ל בהערה 4.

10) לקו"ת שה"ש כה, א.

ג. אָבער ניט געקוקט אויף דעם וואָס די המשכה פון פ' ויקהל קומט לגמרי ניט צו דער המשכה פון פ' פקודי — לייענט מען פונדעסטוועגן ברוב השנים ביידע סדרות צוזאַמען, ווארום ווען ס'איז ניטאָ קיין צייט, מוז מען זיך איילן, מען מוז אַריינכאַפּן אין איין וואָך, דאָס וואָס ער דאַרף נעמען צווי וואָכן.

מיינט מען דאָ ניט, אַז מען זאָל אַרויסגיין פון זמן, ווארום דער גאַנצער ענין פון משכן ומקדש איז דאָך „דירה בתחתונים", אין זמן ומקום; נאָר מען מיינט אַז אין זמן גופא זאָל מען ניט שטיין אַזויפיל אין הגבלה — אין זמן גופא זאָל זיך הערן אַ פעולה פון למעלה מהזמן [11].

ד. די פעולה פון למעלה מן הזמן אין זמן, חיבור פון מעלה מיט מטה, דריקט זיך אויס אויך אין דעם חיבור פון די סדרות צוזאַמען — ויקהל מיט פקודי. די נקודה פון ויקהל איז עבודת הנבראים, און די נקודה פון פקודי איז המשכה מלמעלה, און דער אויפטו אין דעם, אַז מען דאַרף מחבר זיין ביידע צוזאַמען. און דאָס איז אַ הקדמה והכנה צו דעם גילוי פון לעתיד, אַז עס וועט זיי „ושמתי כדכד, כדין וכדין" [12].

(משיחות ש"פ ויק"פ תשכ"א)

ה. נאָך אַ הוראה פון חיבור פ' ויקהל מיט פ' פקודי איז: צווישן דעם ציווי פון דעם אויבערשטן צו משה'ן וועגן מאַכן דעם משכן וכליו (אין פ' תרומה און תצוה) און דעם ציווי פון משה'ן צו אידן וועגן מאַכן דעם משכן וכליו און זייער טאָן דאָס בפועל, (אין ויקהל און פקודי) — קען אַמאָל זיין אַ זאַך וואָס זאָל מפסיק זיין און שטערן אין דעם — די ענינים וועלכע ריידן זיך בפ' תשא [13]. בשעת אָבער דער ציווי קומט שוין אַראָפּ למטה דורך משה רבינו (אין פ' ויקהל), ווערט דאַן באַלד דורכגעפירט די עשיית המשכן וגמר ההמשכה (חיבור ויקהל-פקודי).

אין די מערהייט יאָרן גייען די צווי פרשיות צוזאַמען — „ואזלינן בתר רובא". אפילו בשעת דער יצר הרע מישט זיך אַריין און עס קען געדויערן נאָך עטלעכע טעג, איז אָבער קיין אַנדער ענין ניטאָ אין מיטן — ס'איז דאָך לא ידח ממנו נדח, איז ווי דער ענין ווערט נאָר נתגלה דורך משה רבינו „ואתפשטותי' דמשה בכל דרא ודרא" [14], וועט זיך דער ענין זיכער

---

11) ובזה מובנת ג"כ השייכות דפרשיות אלו לחודש אדר (ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ וישב וז"ל: המועדים של כל השנה . . בכולן יש שייכות לאותן הפרשיות שחלות בהן) שנקודתן הוא פורים, דאף שחל בחול דוקא ומותר בעשיית מלאכה (וגם בפורים דמוקפין — ברוב השנים כן הוא), מ"מ חיובו הוא „עד דלא ידע", למעלה מהגבלה.

12) ישעי' נד, יב. ב"ב עה, א. ונתבאר באריכות בלקו"ת פ' ראה ד"ה זה.

13) ובזה יתורץ מה שהפסיק בפ' תשא בין פ' תרומה ותצוה לפ' ויקהל פקודי להדיעה (זוהר פ' פקודי רכה, א) שמעשה העגל הי' אחרי נדבת המשכן — לרמז, שבין ציווי הקב"ה למשה וציווי משה לישראל אפשר להיות הפסק ומונע כו'.

ואף שלפי דיעה זו מעשה העגל הי' בין ציווי משה לישראל (וכן נדבת המשכן) ועשיית המשכן — הרי בכ"ז אפילו החטא עצמו — העיקר — מעשה העגל לא מנע ה„ושכנתי בתוכם" בפועל, וכמש"נ (פקודי מ, לד) „וכבוד ה' מלא את המשכן".

14) ת"ז תס"ט (קיד, א) וראה ב"ר פנ"ו, ז.

אויפטאָן. ציווי פון משה לישראל איז דער ציווי אַליין שוין אויך אַ הבטחה [15], אַז דער ענין וועט זיך זיכער אָפּטאָן, ד.ה. אַז עס וועט זיכער זיין די עבודה פון אידן, און עס וועט זיכער ברענגען דעם וכבוד הוי' מלא את המשכן [16].

(משיחת ש"פ ויק"פ תשכ"ב)

15) ככל ציוויי התורה שנאמרו בלשון ציווי ובלשון הבטחה.

16) ואף שלכאורה גם בציווי הקב"ה למשה יש לומר כ"ז (לא ידח, הבטחה) — אינו דומה כלל, שהרי בנ"י נצטוו על זה (ביחד עם נתינת כח והבטחה) רק כשאמר זה להם משה. וי"ל שהוא ע"ד הנפק"מ בין פסק הדין בראש השנה לגבי הדין בכל יום (ראה קונטרס ומעין מי"ט ואילך). והרי משה ואתפשטותי' דמשה הם בחי' ראש ומוח לגבי דורם (תניא פ"ב).

לקוטי שיחות

•

ויקרא

ויקרא

א. אין חומש ויקרא רעדט זיך בעיקר וועגן עבודת הקרבנות [1], וואָס איז איינע פון די הויפט־עבודות אין משכן און בית המקדש [2].

די תורה איז אַן אייביקע [3], ד. ה. אַז אין די דינים פון תורה, און אפילו אין די דערציילונגען פון תורה, קען יעדער איד, סיי אַ מאַן און סיי אַ פרוי, אין יעדע צייט און אין יעדן אָרט, געפינען אָנווייזונגען פאַר זיין טאָג־טעגלעכן לעבן, — וואָס ער דאַרף יע טאָן און וואָס ער דאַרף ניט טאָן.

אַזוי איז עס בנוגע צו אַלע ענינים פון תורה, און באַזונדערס זייענען נוגע יעדן אידן אין אַלע דורות די הוראות פון תורה בנוגע דעם בית המקדש און דער עבודה אין אים.

דער ציל פון „ועשו לי מקדש״, אַז אידן זאָלן מאַכן אַ בית המקדש, איז צוליב „ושכנתי בתוכם״ (לשון רבים), אַז דער אויבערשטער זאָל רוען אין זיי, ביי יעדן אידן, אין זיין האַרצן און אין זיין הויז. במילא, איז אפילו איצט, ווען „ומפני חטאינו״, צוליב אונזערע זינד, איז דער גשמיות׳דיקער בית המקדש חרוב געוואָרן, איז אָבער דורך דעם וואָס אַ איד „בויט״ זיין הויז, און ער פירט זיך אויף אין זיין פאַמיליען־לעבן, אין אַן אופן פון מקדש — קדושה, איז ער זיכער אַז די דאָזיקע אויפפירונג וועט פועל זיין אַ מחילה אויף די זינד פון אַמאָל, און זיין הויז וועט זיין אַ „מקדש״, אַן אָרט וואו עס וועט זיין ושכנתי בתוכם — וואו די שכינה וועט רוען. און דאָס וועט אויך ברענגען די ברכות אין אַלץ וואָס ער נויטיקט זיך.

ב. ווי דערמאָנט איז עבודת הקרבנות געווען פון די עיקר׳דיקע עבודות אין בית המקדש. עבודת הקרבנות האָט זיך יעדן טאָג אָנגעהויבן און זיך געשלאָסן מיטן קרבן תמיד (דעם קרבן תמיד האָט מען דאַך מקריב געווען צוויי מאָל יעדן טאָג, איין מאָל גאַנץ פרי, פאַר אַלע קרבנות, און דעם צווייטן מאָל, פאַרנאַכט, נאָך אַלע קרבנות) [4].

דער קרבן תמיד לערנט אַז דער סדר תמידי, דער געוויינליכער סדר איז, אַז אַ איד מוז ניט ברענגען און פאַרברענען אויפן מזבח זיין גאַנצן אייגנטום; דער תמיד איז באַשטאַנען ניט מער ווי פון איין שעפס, אַ קליינע מאָס וויין און בוימל, אַ ביסל מעל און זאַלץ. נאָך מער: דער סדר תמידי איז אַז ניט יעדער איד האָט געדאַרפט ברענגען אַ באַזונדער קרבן תמיד צוויי מאָל טעגלעך אויפן מזבח. נאָר וואָס דען: יעדער איד האָט געדאַרפט ביי־טראָגן זיין חלק צום אַלגעמיינעם סכום, פאַר וועלכן מען האָט איינגעקויפט שעפסן, וויין, א.א.וו. פאַר די קרבנות פונעם גאַנצן יאָר. פאַרשטענדלעך, אַז פאַנאַנדערטיילנדיק די קאָסטן פון די

1) ראה פתיחת הרמב״ן לס׳ ויקרא.
2) ראה ד״ה באתי לגני השי״ת רפ״ב.
3) תניא פי״ז. קו״א ס״ה.
4) פסחים נח, ב ושי״נ.